

De vijf toezichthouders maken een actieplan bekend ter bevordering van de integratie van de elektriciteitsmarkten in de Centraal-Westelijke regio (België, Frankrijk, Duitsland, Luxemburg en Nederland)

12 FEBRUARI 2007

Het Regionale Coördinatiecomité (RCC) van de Centraal-Westelijke regio – bestaande uit de vijf toezichthouders CREG, CRE, BNetzA, ILR en DTe – maakt een ambitieus actieplan bekend, dat concrete maatregelen bevat die de regionale integratie van de elektriciteitsmarkten gedurende de volgende twee jaar moeten bevorderen.

Het actieplan sluit aan bij het aanzienlijke werk dat al is geleverd via de stappenplannen die de toezichthouders eind 2005 hebben uitgewerkt. Het moet vanaf 2007 garant staan voor een volkomen regionale benadering van de marktintegratie in de Centraal-Westelijke regio. In het plan worden verscheidene prioritaire thema's opgesomd die actie vergen en worden voor elk van die thema's specifieke acties en daaraan verbonden deadlines vastgelegd. Deze acties en deadlines hebben betrekking op alle grenzen en landen in de Centraal-Westelijke regio en zijn bepaald na overleg met de desbetreffende transmissienetbeheerders (TNB's).

De thema's die in het actieplan genoemd worden, zijn:

- Harmonisering en verbetering van de expliciete veilingregels voor de lange termijn, met inbegrip van een vaste toewijzing van grensoverschrijdende capaciteit
- Implementatie van een '*day-ahead*' '*flow-based*' marktkoppeling
- Implementatie van grensoverschrijdende '*intraday*'- en balancinghandel
- Uitwerking van een gemeenschappelijke methode voor de berekening van grensoverschrijdende capaciteit
- Maximalisering van de hoeveelheid en van het gebruik van grensoverschrijdende capaciteit
- Opstelling van een regionaal plan voor investeringen in capaciteit
- Transparantie
- Regionale marktmonitoring
- Harmonisering en verbetering van gegevensuitwisseling

Op 27 februari 2006 lanceerde de Europese groep van toezichthouders voor elektriciteit en gas (EREG) haar "Regionaal initiatief in elektriciteit" (ERI). Dit initiatief heeft als doel de belemmeringen voor de ontwikkeling van concurrentiële elektriciteitsmarkten in zeven Europese regio's te identificeren en weg te nemen. In het kader van het ERI voor de Centraal-Westelijke regio organiseerde het RCC in juni 2006 een miniforum, waarop verscheidene marktspelers, belanghebbenden en overheidsinstanties werden uitgenodigd en geraadpleegd over de thema's die zij beschouwden als prioritair voor de verbetering van de

marktintegratie in de regio. Op basis van deze raadpleging werkte het RCC een voorstel uit voor een actieplan. Dit voorstel werd overgemaakt aan de TNB's en in oktober 2006 verder met hen besproken. Het resulteerde in het regionaal geharmoniseerd actieplan dat nu gepubliceerd wordt.

De vijf toezichthouders BNetzA, CRE, CREG, DTe en ILR wensen aan te stippen dat zij, los van dit regionaal geharmoniseerd actieplan, elke ontwikkeling in de richting van een verbeterde marktintegratie blijven aanmoedigen.

Om te komen tot een eengemaakte Europese elektriciteitsmarkt, hechten de vijf toezichthouders zeer veel belang aan de nood aan coherente en geharmoniseerde methoden voor het beheer van congestie en de nodige convergentie van de marktmodellen met de andere regionale elektriciteitsinitiatieven.

Noot voor journalisten in België:

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de heer Tom Vanden Borre (Hoofdadviseur), tel.: +32 (0)2 289 76 80, tom.vandenborre@creg.be

Noot voor journalisten in Frankrijk:

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de heer Christophe Feuillet (Hoofd Afdeling Communicatie), tel.: +33 (1) 44 50 41 77, christophe.feUILlet@cre.fr

Noot voor journalisten in Duitsland:

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met pressoffice@bnetza.de

Noot voor journalisten in Luxemburg:

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de heer Camille Hierzig (Adjunct-Directeur), tel.: +352 45 88 45 45, camille.hierzig@ilr.lu

Noot voor journalisten in Nederland:

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met mevrouw Annelou van Egmond (persvoorlichter van de NMa), tel.: +31 70 330 3320, A.N.vanEgmond@nmanet.nl

Regionale energiemarkt Central West Electricity

ACTIEPLAN

0. Achtergrond en inleiding

Op 27 februari 2006 heeft de European Regulators' Group for Electricity and Gas (EREG – Europese Groepering van Regulators voor Elektriciteit en Gas) formeel het Europees Regionaal Initiatief (ERI) opgestart. Bedoeling van dit initiatief is om belemmeringen te identificeren die de groei van de concurrentiële elektriciteitsmarkt belemmeren en deze te verhelpen. Om daadwerkelijk vooruitgang te kunnen boeken met betrekking tot een concurrentiële vrijgemaakte en eengemaakte Europese markt heeft EREG zeven Europese regionale elektriciteitsmarkten (REMs) geïdentificeerd waar de marktintegratie zal worden gestimuleerd. Een van deze REMs is de REM Central West Electricity, die België, Frankrijk, Duitsland, Luxemburg en Nederland omvat.

Op 20 juni 2006 organiseerde het Regionaal Coördinatiecomité (RCC) van de REM Central West Electricity – waarin vertegenwoordigers van de vijf toezichthouders BNetzA, CRE, CREG, DTe en ILR zetelen – een mini-forum waarop de landelijke netwerkbeheerder (transmission system operators of TSO's), de elektriciteitsbeurzen, UCTE, ETSO, Europex, Eurelectric, EFET, IFIEC, de ministeries en de Europese Commissie waren uitgenodigd. Ze werden gevraagd welke voor hen punten waren die zij beschouwden als prioriteiten voor een betere marktintegratie in de REM Central West Electricity. Op basis van deze raadpleging van de belanghebbenden heeft het Regionaal Coördinatiecomité een voorstel voor een actieplan uitgewerkt. Dit voorstel werd aan de TSO's overgemaakt en de TSO's werden hier verder over geraadpleegd tijdens een vergadering van de Implementatiegroep op 10 oktober 2006. De TSO's hebben een schriftelijk antwoord gestuurd op het ontwerp van actieplan.

Deze finale versie van het actieplan houdt rekening met de respons die de belanghebbenden tijdens de raadpleging van 20 juni 2006 hebben gegeven en met de verdere feedback van de TSO's die in oktober/november 2006 werd ontvangen.

Een belangrijk kenmerk van de REM Central West Electricity, wat deze onderscheidt van een aantal andere Regionale Markten, is het feit dat nog vóór de lancering door EREG van het Regionaal Elektriciteitsinitiatief (Electricity Regional Initiative) andere initiatieven werden genomen, zowel door de toezichthouders als door de overheid. Gesteld werd dat het uitermate belangrijk was dat interferentie of overlapping met deze initiatieven moest worden vermeden; deze bestaande initiatieven hebben het eerste jaar na de lancering van het Electricity Regional Initiative, de ontwikkelingen en beslissingen van de REM Central West Electricity sterk beïnvloed.

In 2005 hebben de toezichthouders, nog voor de aankondiging van het Electricity Regional Initiative, twee stappenplannen uitgewerkt met betrekking tot de mogelijke

pistes om in (delen van) de Centraalwestelijke regio te komen tot een betere integratie van de markt:

- Een gemeenschappelijke aanpak met betrekking tot de integratie van de groothandelsmarkt voor elektriciteit in België, Frankrijk en Nederland (gezamenlijk document van de CRE, de CREG en de DTe)
<http://www.creg.be/pdf/Presse/2005/compress07122005/20051202RoadmapUK.pdf>;
- Een gemeenschappelijke aanpak met betrekking tot het congestiemanagement aan de Frans-Duitse grens (gezamenlijk document van de CRE en BNetzA)
<http://www.cre.fr/imgAdmin/1132592241484.pdf>.

Beide stappenplannen zijn het resultaat van uitvoerige schriftelijke raadpleging van de belanghebbenden in de Centraalwestelijke regio. Zij hadden daarbij vooral oog voor punten als:

- Het functioneren van expliciete veilingmechanismen faciliteren voor wat grensoverschrijdende capaciteit op langere termijn betreft (secundaire markten & geharmoniseerde veilingregels);
- Opzetten van een trilaterale marktkoppeling tussen Be-Fr-Nl;
- Implementatie van een grensoverschrijdende intraday- en balancinghandel;
- Implementatie van een gemeenschappelijke berekeningsmethode met betrekking tot de grensoverschrijdende capaciteit;
- Implementatie van grotere transparantie;
- Organiseren van monitoring en samenwerking tussen de toezichthouders.

In 2005 hebben de regeringen daarnaast zelf het Pentlateraal Energieforum opgericht. Dit Forum streeft eveneens naar een betere integratie van de regionale markt in de Centraalwestelijke regio door een platform te creëren dat overheid, toezichthouders, TSO's en enkele belangrijke marktpartijen samenbrengt en waar drie belangrijke thema's worden besproken:

- Optimalisatie van de beschikbare capaciteiten van de koppelverbindingen en toewijzingsmechanismen;
- Bevoorradingzekerheid en ontwikkeling van nieuwe koppelverbindingen;
- Het verhelpen van de wettelijke belemmeringen die een nauwere samenwerking in de weg staan.

Tijdens de raadpleging van 20 juni 2006 hebben de betrokkenen hun steun toegezegd aan alle bestaande initiatieven. Zij waren terzelfder tijd evenwel vragende partij voor een betere harmonisering van de aanpak in de hele Centraalwestelijke regio. Om deze reden heeft het Regionaal Coördinatiecomité gedurende het eerste jaar van het Electricity Regional Initiative een tweevoudige benadering gevolgd.

Initieel werd er vanuit gegaan dat een goede uitvoering van de beide stappenplannen voor de toezichthouders absolute prioriteit genoot. In 2006 heeft het Regionaal Coördinatiecomité zich daarom toegespitst op de monitoring van de correcte en tijdige implementatie van de acties die in de plannen waren opgenomen. Een overzicht van de acties die voor de beide stappenplannen waren overeengekomen, vindt u in de bijlage bij dit document. Hoewel niet alle acties (al) volledig werden uitgevoerd, is het duidelijk dat de stappenplannen op het vlak van de marktintegratie in de Centraalwestelijke regio geleid hebben tot een belangrijke stap voorwaarts.

Naast de implementatie van de stappenplannen is het Regionaal Coördinatiecomité ook gestart met de uitwerking van een volledig regionaal actieplan; daarbij wordt rekening gehouden met de respons van de belanghebbenden en de TSO's op de twee raadplegingen tijdens de tweede helft van 2006. Dit actieplan moet de leemten invullen die de stappenplannen vertonen en moet vanaf 2007 leiden tot een volledig regionale aanpak van de marktintegratie in de Centraalwestelijke regio. Om deze reden zal het actieplan alle nog openstaande en overblijvende acties die in de stappenplannen zijn opgenomen, vervangen. De nog openstaande punten van de stappenplannen zijn:

- Implementatie van een grensoverschrijdende intraday- en balancinghandel;
- Implementatie van een gemeenschappelijke berekeningsmethode met betrekking tot de grensoverschrijdende capaciteit;
- Harmonisatie van de veilingregels.

Precies omdat het Regionaal Coördinatiecomité deze punten beschouwt als erg belangrijk voor het proces van de regionale marktintegratie, streeft dit actieplan een volledig regionale benadering na met betrekking tot de implementatie daarvan en in haar streven naar oplossingen. In hun antwoord op het voorgestelde actieplan verheugen de TSO's zich over het idee van een algemeen en geharmoniseerd actieplan voor de hele Centraalwestelijke regio: *“Daarom verheugen wij ons over het feit dat de idee van een mogelijk gemeenschappelijk actieplan voor de hele Centraalwestelijke Europese regio wordt geopperd. Wij hopen dat een dergelijk actieplan bijdraagt tot de harmonisering van de standpunten van de verschillende toezichthouders en TSO's die daarbij zijn betrokken en helpt om overlapping of conflicten tussen de roadmaps te vermijden.”*

Dit betekent niet dat het Regionale Coördinatiecomité subregionale vooruitgang inzake marktintegratie niet aanmoedigt. Integendeel. Het Regionaal Coördinatiecomité verwelkomt alle stappen in de richting van een betere marktintegratie.

Aangezien alle belanghebbenden het erover eens zijn dat dubbel werk te allen prijze dient te worden vermeden, en duidelijkheid wensen met betrekking tot de rol en de verantwoordelijkheid van ieder van de verschillende initiatieven in de Centraalwestelijke regio, zal het Regionaal Coördinatiecomité zorgen voor een goede communicatie met het Pentalateraal Energieforum. Het actieplan wordt aan het Pentalateraal Energieforum overgemaakt. Aangenomen wordt dat dit plan de volle steun van het Pentalateraal Energieforum zal krijgen.

De raadpleging van de belanghebbenden op 20 juni 2006 heeft over het algemeen een aantal punten naar voren gebracht die als prioritair werden beschouwd. Dit actieplan geeft een overzicht van de prioritaire onderwerpen en identificeert voor ieder onderwerp concrete acties. Alle toezichthouders beschouwen de acties en deadlines die in het actieplan zijn opgenomen als definitief en bindend voor de TSO's en andere partijen die actie dienen te ondernemen en waarmee zij bilaterale contacten onderhouden. Indien een deadline of termijn niet kan worden gehaald, dan dient de partij die actie dient te ondernemen, de toezichthouders hiervan tijdig op de hoogte te brengen en dient deze partij een document voor te leggen waarin de reden(en) waarom de deadline niet kan worden gehaald, duidelijk wordt (worden) toegelicht, waarin wordt aangegeven wat de stand van zaken is en welke acties terzake nog lopen.

1. Harmonisering en verbetering van de expliciete veilingen voor de lange termijn

Het Regionaal Coördinatiecomité beschouwt een harmonisering en verbetering in de hele Centraalwestelijke regio van de regels voor het veilen van grensoverschrijdende transmissiecapaciteit als een belangrijke stap voorwaarts op weg naar regionale marktintegratie. De marktpartijen hebben gewezen op het belang van de vastheid van de capaciteit, zodat zij vaste transmissieprijzen hebben waarmee zij grensoverschrijdend kunnen concurreren. Zij hebben ook gevraagd naar een precieze en gemeenschappelijke definitie van Overmacht.

Een efficiënte en praktische manier om tot geharmoniseerde veilingregels te komen, kan de oprichting van een enkel veilingplatform voor de regio zijn. De belanghebbenden zijn voorstander van dit idee voor de jaarlijkse en maandelijkse expliciete veilingen. De Franse en Duitse TSO's hebben de voor- en nadelen van een dergelijke unieke veiling onderzocht. De resultaten van deze analyse werden aan alle belanghebbenden overgemaakt.

Een voorstel van de Belgische, Nederlandse en Franse TSO's met betrekking tot de harmonisering van de veilingregels moest op 1 augustus 2006 worden overgemaakt. Dit is evenwel niet gebeurd. De verdere actie rond dit thema in het kader van de stappenplannen, wordt vervangen door de actie opgenomen in dit actieplan, acties die een onmiddellijke regionale aanpak ten goede komen.

Acties:

1. Harmonisering en verbetering van de veilingregels

Verwacht wordt dat de TSO's een specifiek voorstel indienen met betrekking tot geharmoniseerde en verbeterde veilingregels voor de hele Centraalwestelijke regio. Punten waarvoor de TSO's niet tot een gemeenschappelijk standpunt zijn gekomen, moeten worden gespecificeerd en gerechtvaardigd.

Specifieke punten met betrekking tot harmonisering en verbetering zijn:

- definities,
- participatievereisten,
- de bankwaarborg,
- de vastheid van zowel de toegewezen capaciteit als de genomineerde programma's,
- de definitie van overmacht,
- het formaat van de biedingen,
- de timing van de veilingen,
- de schadevergoedingen/compensaties/terugbetalingen in geval van vermindering,
- de betalingsvoorwaarden,
- de principes van de secundaire markt ("gebruiken of verkopen"),
- de verantwoordelijkheid van de partijen,
- de schorsing/beëindiging van de contractvoorwaarden.

Het RCC staat open voor ieder voorstel van de TSO's met betrekking tot bijkomende punten die in aanmerking komen voor harmonisering.

De TSO's worden verder gevraagd om onderzoek te doen naar de mogelijkheid van meerjaren veilingen en veilingen van Y+2 jaarcapaciteit. Ook zal de toekomst van jaarlijkse veilingen met meerdere ronden worden onderzocht.

2. Vastheid van de toewijzing van grensoverschrijdende capaciteit

De TSO's worden gevraagd om, gebaseerd op eerdere waarnemingen, een onderzoek te doen naar de kosten van compensatie tegen volledige marktprijs in het geval van capaciteitreductie.

Het Regionaal Coördinatiecomité zal het voorstel van de TSO's met betrekking tot de harmonisering en de resultaten van het onderzoek naar de compensatie tegen marktprijs gebruiken om een document op te stellen waarin alle relevante aspecten met betrekking tot harmonisering en verbetering van de expliciete veilingregels zijn opgenomen. Dit document zal dan voor raadpleging aan de belanghebbenden in de regio worden overgemaakt. Tegen midden 2007 moeten de toezichthouders tot een akkoord kunnen komen met betrekking tot de expliciete veilingregels, zodat implementatie in 2008 mogelijk is.

Timing:

– 1 maart 2007

De TSO's moeten een concreet voorstel voor geharmoniseerde en verbeterde veilingregels voor de hele Centraalwestelijke regio voorleggen, met inbegrip van een specifieke studie naar de kosten van de compensatie tegen het volledige prijsverschil tussen de markten in het geval de capaciteit zou gereduceerd worden.

– 1 april 2007

Het Regionaal Coördinatiecomité publiceert een discussiedocument met daarin alle relevante punten met betrekking tot de harmonisering en de verbetering van de veilingregels voor de hele Centraalwestelijke regio, met inbegrip van de mogelijke compensatie tegen het volledige prijsverschil tussen de markten in het geval de capaciteit zou gereduceerd worden.

– 15 mei 2007

Uiterste datum voor het indienen van de antwoorden van de belanghebbenden op het discussiedocument met daarin alle relevante punten met betrekking tot de harmonisering en de verbetering van de veilingregels voor de hele Centraalwestelijke regio, met inbegrip van de mogelijke compensatie tegen het volledige prijsverschil tussen de markten in het geval de capaciteit zou gereduceerd worden.

– 15 juli 2007

Conclusies en goedkeuring door het Regionaal Coördinatiecomité van de nieuwe expliciete veilingregels voor de hele Centraalwestelijke regio.

– **1 januari 2008**

De nieuwe expliciete veilingregels moeten in de hele Centraalwestelijke regio worden geïmplementeerd.

2. Implementatie van een “day-ahead flow-based” marktkoppeling in de hele Centraalwestelijke regio

Het Regionaal Coördinatiecomité steunt ten volle de integratie van de energiemarkten en de gedecentraliseerde aanpak van de toewijzing van day-ahead grensoverschrijdende capaciteit, wat het sociaal welzijn ten goede moet komen.

Het Regionaal Coördinatiecomité vindt het tegelijkertijd belangrijk dat de day-ahead marktkoppeling “flow-based” is. De implementatie van een dergelijk “flow-based” mechanisme kan een belangrijke stap zijn om de belemmeringen voor de ontwikkeling van een daadwerkelijk concurrentiële regionale markt weg te werken. De belanghebbenden beschouwen dit als een erg belangrijk punt en hebben erop aangedrongen dat hier verder zou worden rond gewerkt en hebben tegelijkertijd gepleit voor meer transparantie met betrekking tot het ontwikkelingsproces. Het Pentlateraal Energieforum, Werkgroep 1, heeft de TSO's gevraagd om verder onderzoek te doen naar “flow-based” methodes voor de toewijzing van de beschikbare capaciteit.

De implementatie van flow-based toewijzingsmethodes wordt vereist door de nieuwe Richtsnoeren voor congestiebeheer, punt 3.5.: *“Deze toewijzing heeft met name betrekking op:*

a) [...]

b) de toewijzing en nominering van capaciteit om doeltreffend om te springen met onderling afhankelijke fysieke loop-flows; [...]”

BNetzA heeft opdracht gegeven voor een juridische, technische en economische haalbaarheidsstudie rond de open marktkoppeling. Deze open marktkoppeling is een gedecentraliseerd systeem waarbij meerdere elektriciteitsbeurzen naast elkaar bestaan en omvat hybride veilingen (zowel expliciete als impliciete). De belangrijkste resultaten van deze drie studies zijn dat de open marktkoppeling juridisch en technisch haalbaar is en dat hierdoor op economisch vlak heel wat efficiënter kan worden gewerkt, vooral wanneer dit wordt gecombineerd met een PTDF methode voor de toewijzing van de transfercapaciteit.

De mogelijkheid om de regionale aanpak uit te breiden tot landen van buiten de regio (zoals het Verenigd Koninkrijk en Spanje) is een belangrijke voorwaarde. De beslissing van marktkoppeling tussen Noorwegen en Nederland werd reeds genomen en zal in 2007 worden geïmplementeerd.

Acties:

1. Workshop over de open marktkoppeling

BNetzA organiseert op 1 februari 2007 een workshop over de open marktkoppeling waarop alle toezichthouders, ministeries, TSO's, elektriciteitsbeurzen en belang-

hebbenden uit de Centraalwestelijke regio zijn uitgenodigd. Tijdens deze workshop kan het concept van de open marktkoppeling voor het eerst worden besproken en worden vergeleken met de trilaterale marktkoppeling die voor de Belgisch-Nederlands-Franse energiemarkten reeds sedert 21 november 2006 een feit is.

2. Implementatiestudie met betrekking tot een “day-ahead flow-based” marktkoppeling voor de hele Centraalwestelijke regio

De TSO's worden gevraagd om, met de steun van de Elektriciteitsbeurzen (Power Exchange - PXs), een implementatiestudie te maken over alle organisatorische aspecten van de implementatie van een day-ahead flow-based benadering inzake marktkoppeling voor de hele Centraalwestelijke regio in 2008. Deze implementatiestudie dient zich specifiek toe te spitsen op de volgende aspecten:

- Een gedetailleerde beschrijving van de mogelijke algoritmes, met een vergelijking van hun respectieve efficiëntie en robuustheid;
- De respectieve kostprijs van iedere mogelijke benadering en een beschrijving van de financieringswijze;
- De interactie met Nordpool;
- De vereisten inzake block-bidding;
- De mogelijkheid om de mogelijke benaderingen uit te breiden naar andere markten;
- Het beheer en het institutioneel kader (organisatorische relaties tussen TSO's en PXs, het beheer van de PXs,...);
- De opvolging en transparantie van de werking van de benadering en van de marktresultaten;
- De mogelijke impact op de liquiditeit van de Elektriciteitsbeurzen en de hoogte van de tarieven van de Elektriciteitsbeurzen;
- Het identificeren van mogelijke juridische belemmeringen;
- Een gedetailleerd tijdschema voor de implementatie van iedere mogelijke benadering.

De TSO's worden gevraagd om het Regionaal Coördinatiecomité te informeren wanneer er zich problemen voordoen met betrekking tot de uitvoering van de implementatiestudie. Indien nodig zullen, om deze problemen te verhelpen, specifieke vergaderingen van de Implementatiegroep worden georganiseerd.

3. Oriënterend onderzoek met betrekking tot day-ahead flow based marktkoppeling voor de hele Centraalwestelijke regio

De TSO's worden gevraagd om een oriënterend onderzoek te doen naar de implementatie van een day-ahead flow-based methode voor grensoverschrijdend congestiebeheer voor de hele Centraalwestelijke regio. Deze studie dient de verschillende technische opties en de daaraan gerelateerde moeilijkheden en mogelijkheden te onderzoeken. De studie moet ten minste twee verschillende opties onderzoeken en vergelijken:

1. Marktkoppeling met toewijzing van de capaciteit op basis van PTDF, met één knooppunt per land, en specifieke capaciteit aan de grens
2. Marktkoppeling met toewijzing van de capaciteit op basis van PTDF, met de mogelijkheid van meer dan één knooppunt per land en specifieke capaciteit aan de grens

Andere relevante opties kunnen eveneens worden onderzocht.

De oriënterende studie dient voor iedere optie:

- Een gedetailleerde beschrijving te geven van de werkingsprincipes, van de vergelijkingen van het systeem en van de synthese van het voorgestelde netwerk (knooppunten/zones; definitie van de knelpunten, ...);
- Een coherente en gemeenschappelijke methode te bevatten voor de berekening van de specifieke capaciteit aan de grens;
- De toewijzing van de congestie-inkomsten te onderzoeken;
- De voordelen van hybride veilingen, namelijk veilingen die impliciete en expliciete biedingen voor het day-ahead deel combineren, te onderzoeken;
- Mogelijke juridische obstakels te identificeren;
- Implementatieproblemen en hun gevolgen te identificeren;
- Een raming te bevatten van de economische voordelen (simulatie van het sociaal welzijn voor typische markt-/netwerkvoorwaarden);
- De behoefte te identificeren op het vlak van de minimum toegewezen capaciteit;
- De impact op loop-flows te onderzoeken;
- Een timing voor implementatie voor te stellen;
- Problemen op het vlak van marktmacht te identificeren.

De TSO's worden gevraagd om het Regionaal Coördinatiecomité te informeren wanneer er zich problemen zouden voordoen met de uitvoering van de oriënterende studie. Indien nodig zullen, om deze problemen te verhelpen, specifieke vergaderingen van de Implementatiegroep worden georganiseerd.

Timing:

- **1 februari 2007**
BNetzA organiseert een workshop over open marktkoppeling waarop toezicht-houders, ministeries, TSO's, elektriciteitsbeurzen en belanghebbenden uit de Centraalwestelijke regio zijn uitgenodigd.
- **1 juli 2007**
De TSO's worden verwacht de implementatiestudie en de oriënterende studie met betrekking tot de implementatie van een day-ahead flow-based marktkoppeling in de hele Centraalwestelijke regio in 2008 in te dienen.
- **1 augustus 2007**
Het Regionaal Coördinatiecomité publiceert een raadplegingsdocument waarin alle relevante aspecten van de mogelijke benaderingen op het vlak van de implementatie van een flow-based day-ahead marktkoppeling in de hele Centraalwestelijke regio worden gebundeld.
- **15 september 2007**
Uiterste datum voor het indienen van het antwoord van de belanghebbenden op het overlegdocument waarin alle relevante aspecten van de mogelijke

benaderingen op het vlak van de implementatie van een day-ahead flow-based marktkoppeling in de hele Centraalwestelijke regio worden gebundeld.

– **1 november 2007**

Conclusies en akkoord van het Regionaal Coördinatiecomité met betrekking tot de benadering inzake day-ahead flow-based marktkoppeling voor de hele Centraalwestelijke regio, voor implementatie in 2008.

3. Implementatie van grensoverschrijdende intraday- en balancinghandel

De implementatie van grensoverschrijdende intraday- en balancinghandel was voor België, Frankrijk en Nederland gepland in 2007. Het Regionale Coördinatiecomité geeft evenwel de voorkeur aan een volledig regionale oplossing in plaats van een tussentijdse oplossing met een subregionale aanpak. Dit houdt evenwel niet in dat de huidige ontwikkelingen niet kunnen doorgaan. Tussen Frankrijk en België, bijvoorbeeld, zal een tussentijdse oplossing voor de korte termijn voor intraday-handel worden geïmplementeerd. In het kader van de beide modellen werd door Elia, RTE en TenneT, enerzijds, en RTE, RWE en EnBW, anderzijds, een systeem voor grensoverschrijdende intraday-handel voorgesteld. Het Regionaal Coördinatiecomité stelt daarom voor om deze beide voorstellen te gebruiken als basis voor verder onderzoek, onderzoek dat moet leiden tot (een voorstel voor) de implementatie van een volledig regionale oplossing.

Het Regionaal Coördinatiecomité is verder van oordeel dat:

- Op voorwaarde dat er verder onderzoek wordt gedaan, er geen grensoverschrijdende capaciteit kan worden gereserveerd;
- Op voorwaarde dat er verder onderzoek wordt gedaan, grensoverschrijdende intraday-capaciteit gratis kan worden toegewezen, omdat deze niet is gereserveerd.

In het kader van het stappenplan hebben RTE, RWE en EnBW een gezamenlijke analyse van grensoverschrijdende balancinghandel ingediend en voorgesteld dat TSO's overeenkomstig het voorgestelde schema voor de intraday-handel gebruik maken van de balancingreserves. In dat opzicht zou het Regionaal Coördinatiecomité willen nagaan of het intraday targetmechanisme compatibel is met grensoverschrijdende balancinghandel en hoe het daarmee interageert. Hier dient vooral te worden gekeken naar de mogelijkheid om het capaciteitsplatform te gebruiken voor grensoverschrijdende balancinghandel.

Acties:

1. Grensoverschrijdende intraday-handel

De TSO's dienen een geavanceerd en gedetailleerd voorstel in te dienen voor de implementatie van een grensoverschrijdende intraday-handel in de hele Centraalwestelijke regio. Dit voorstel dient rekening te houden met de gevolgen van de implementatie van flow-based day-ahead marktkoppeling in de regio.

Dit voorstel dient te omvatten:

- Organisatorische aspecten (hier dient ten minste de optie te worden onderzocht dat de TSO's verantwoordelijk zijn voor een gemeenschappelijk uniek platform voor de toewijzing van de capaciteit (matrix) dat kan worden gekoppeld aan de verschillende platforms voor de handel in energie en dat grensoverschrijdende OTC-handel mogelijk maakt);
- Een gedetailleerde analyse van de kostenverdeling (hier dient ten minste te worden gekeken naar de optie dat de kosten worden gedekt door een honorarium dat aan de platforms voor de handel in energie wordt aangerekend voor het gebruik dat deze maken van de toewijzingsplatforms);
- Een analyse van de mogelijke interactie met grensoverschrijdende balancing-handel, met inbegrip van de mate waarin het concept van het capaciteitsplatform voor grensoverschrijdende balancinghandel kan worden gebruikt;
- Een analyse van de mogelijk ongewenste effecten van “gaming”-strategieën en van de verzachtende maatregelen die terzake kunnen worden genomen;
- Een analyse van de mogelijke negatieve effecten op de veiligheid van het netwerk (indien dit probleem door de TSO's wordt beschouwd als zijnde relevant) en de verzachtende maatregelen die ter zake kunnen worden genomen;
- Een onderzoek van de impact op loop-flows en de nood aan flow-based oplossingen voor intraday-handel;
- Een onderzoek waarin wordt nagegaan of de vrije toewijzing van intraday-capaciteit perverse gevolgen kan hebben die leiden tot inefficiënte handel en, indien dit het geval is, of de invoering van de artificiële prijs (bijvoorbeeld de prijs voor grensoverschrijdende capaciteit zoals bepaald door day-ahead) dergelijke effecten kan tegengaan.

Het voorstel wordt gepubliceerd voor de raadpleging van de marktpartijen en moet de implementatie van grensoverschrijdende intraday-handel in 2008 mogelijk maken. Het RCC onderstreept dat de vooruitgang die inzake intraday-handel werd gemaakt, niet mag leiden tot enige vertraging op het vlak van de flow-based oplossingen en de marktkoppeling.

2. Grensoverschrijdende balancing

De TSO's worden gevraagd om een uitvoerig en volledig regionaal voorstel over te maken voor de verdere integratie van de balancingmarkt dat in 2009 moet kunnen worden geïmplementeerd.

Timing:

– 1 juli 2007

De TSO's dienen een gedetailleerd en uitvoerig voorstel in met betrekking tot de implementatie van grensoverschrijdende intraday-handel in de hele Centraalwestelijke regio. Daarbij wordt rekening gehouden met de bovenvermelde overwegingen. Indien de TSO's problemen ondervinden met de uitwerking van dit voorstel, dan dienen zij het RCC hierover rechtstreeks in te lichten.

– 1 augustus 2007

Het Regionaal Coördinatiecomité publiceert het voorstel van de TSO's met betrekking tot grensoverschrijdende intraday-handel in de hele Centraalwestelijke regio zodat het door alle belanghebbenden kan worden geconsulteerd.

- **1 september 2007**
Uiterste datum voor het indienen van de antwoorden van de belanghebbenden met betrekking tot het raadplegingsdocument met daarin het voorstel van de TSO's met betrekking tot de grensoverschrijdende intraday-handel in de hele Centraalwestelijke regio.
- **1 oktober 2007**
Het Regionaal Coördinatiecomité neemt een beslissing met betrekking tot de benadering inzake de implementatie van grensoverschrijdende intraday-handel in de hele Centraalwestelijke regio en start in ieder van de landen implementatieacties op.
- **1 januari 2008**
Grensoverschrijdende intraday-handel moet in de hele Centraalwestelijke regio geïmplementeerd zijn.
- **1 juni 2008**
De TSO's dienen een gedetailleerd en uitvoerig voorstel in voor de implementatie van grensoverschrijdende balancinghandel in de hele Centraalwestelijke regio.
- **1 juli 2008**
Het Regionaal Coördinatiecomité publiceert het voorstel van de TSO's met betrekking tot grensoverschrijdende balancinghandel zodat het door alle belanghebbenden kan worden geraadpleegd.
- **15 augustus 2008**
Uiterste datum voor het indienen van de antwoorden van de belanghebbenden met betrekking tot het raadplegingsdocument met daarin het voorstel van de TSO's met betrekking tot de grensoverschrijdende balancinghandel in de hele Centraalwestelijke regio.
- **15 oktober 2008**
Het Regionaal Coördinatiecomité neemt een beslissing met betrekking tot de benadering inzake de implementatie van grensoverschrijdende balancinghandel in de hele Centraalwestelijke regio en start implementatieacties op in ieder van de landen.
- **1 maart 2009**
Grensoverschrijdende balancing-handel moet in de hele Centraalwestelijke regio geïmplementeerd zijn.

4. Gemeenschappelijke berekening van grensoverschrijdende capaciteit

De implementatie van een gemeenschappelijke berekeningsmethode voor grensoverschrijdende capaciteit is in beide stappenplannen opgenomen. Het lijkt dan ook logisch om de implementatie te onderzoeken van een gemeenschappelijke methode voor de vijf landen om de aan de markten toegewezen capaciteit te maximaliseren. Een concreet voorstel voor een gemeenschappelijke berekeningsmethode voor grensoverschrijdende capaciteit moest uiterlijk 1 augustus 2006 in het

kader van de twee stappenplannen door de TSO's zijn ingediend. Dit is evenwel niet (geheel) gebeurd. Dit onderwerp kwam ook ter sprake in werkgroep 1 van het Pentalateraal Energieforum waar tegen 1 februari 2007 een plan voor de implementatie van een gemeenschappelijke berekeningsmethode voor grensoverschrijdende capaciteit zal worden uitgewerkt.

Alle verdere acties die rond dit punt in het kader van de stappenplannen zijn gepland, worden vervangen door de acties vermeld in onderhavig actieplan, acties die een regionale aanpak promoten.

Artikel 5.2 van EC reglementering 1228/2003 stelt dat de landelijke netwerkbeheerders een algemeen programma voor de berekening van de transfercapaciteit moeten publiceren en dat dit programma door de toezichhoudende overheden dient te worden goedgekeurd. Dit wordt eveneens vereist door de nieuwe Richtsnoeren voor congestiebeheer, punt 3.5: *“Ter bevordering van eerlijke en doeltreffende mededinging en grensoverschrijdende handel, dient de in punt 2 beschreven coördinatie tussen de transmissiesysteembeheerders binnen de gebieden alle stappen te bestrijken, gaande van capaciteitsberekening en optimalisering van toewijzing tot veilige exploitatie van het netwerk, en worden de verantwoordelijkheden duidelijk verdeeld. Deze coördinatie heeft met name betrekking op:*

*a) het gebruik van een gemeenschappelijk transmissiemodel dat doeltreffend omspringt met fysieke loop-flows en rekening houdt met de verschillen tussen fysieke en commerciële stromen;
[...]*

Acties:

1. Gemeenschappelijke berekeningsmethode voor grensoverschrijdende capaciteit op lange termijn

De implementatie van een transparante en gemeenschappelijke berekeningsmethode voor grensoverschrijdende capaciteit is een vereiste van de nieuwe Richtsnoeren voor congestiebeheer. Daarom worden de TSO's gevraagd om aan te geven hoe zij aan deze vereiste zullen voldoen. Het Regionaal Coördinatiecomité zal toezien op de naleving van deze vereiste.

De TSO's dienen het Regionaal Coördinatiecomité te informeren indien er zich problemen voordoen met de naleving van deze vereiste. Indien nodig zullen, om deze problemen te verhelpen, specifieke vergaderingen van de Implementatiegroep worden georganiseerd.

2. Gemeenschappelijke berekeningsmethode voor grensoverschrijdende day-ahead capaciteit

Een transparante en gemeenschappelijke berekeningsmethode voor day-ahead capaciteit, wat behandeld wordt in hoofdstuk 2 van dit actieplan, is eveneens een basisvereiste voor de goede werking van flow-based toewijzing.

Timing:

– **1 februari 2007**

De TSO's dienen bij het Pentlateraal Energieforum een gedetailleerd plan in met betrekking tot een gecoördineerde en gemeenschappelijke berekening van de capaciteit in de Centraalwestelijke regio.

– **1 november 2007**

De TSO's moeten bij het Regionaal Coördinatiecomité een gedetailleerd rapport indienen over de wijze waarop aan de nieuwe Richtsnoeren voor congestiebeheer zal worden voldaan met betrekking tot een gecoördineerde en gemeenschappelijke berekening van de capaciteit in de Centraalwestelijke regio.

5. Maximaliseren van de hoeveelheid en van het gebruik van grensoverschrijdende capaciteit

Zowel de TSO's als de marktpartijen hebben aangegeven dat er een behoefte is aan een aangepast mechanisme dat de TSO's ertoe aanzet om de hoeveelheid beschikbare grensoverschrijdende capaciteit en het gebruik daarvan te maximaliseren. Hoewel dit punt expliciet op het niveau van de ERGEG, met participatie van ETSO en EFET, werd besproken, is het Regionaal Coördinatiecomité ervan overtuigd dat een regionale benadering verdere vooruitgang op het vlak van het beheer van de grensoverschrijdende capaciteit mogelijk moet maken.

Tezelfdertijd wordt aangenomen dat de TSO's alle mogelijke maatregelen zullen nemen om de beschikbaarheid en de beschikbare capaciteit van de koppelverbindingen te maximaliseren. Dergelijke maatregelen kunnen zowel innovatieve technische maatregelen als organisatorische maatregelen zijn. De TSO's worden gevraagd om de toezichthouders en de marktpartijen jaarlijks te informeren met betrekking tot de vooruitgang die op dit vlak wordt geboekt.

Acties:

De TSO's worden gevraagd om een gezamenlijk voorstel te doen voor een regionaal incentiveprogramma in te dienen dat moet leiden tot maximale beschikbaarstelling en maximaal gebruik van vaste grensoverschrijdende capaciteit in de Centraalwestelijke regio. Daarbij dient de klemtoon vooral te liggen op het maximaliseren van de grensoverschrijdende capaciteit voor lange termijn (jaar- en maandcapaciteit).

Timing:

– **1 augustus 2007**

De TSO's dienen een gezamenlijk voorstel in te dienen met betrekking tot een regionaal incentiveprogramma.

– **1 september 2007**

Het Regionaal Coördinatiecomité publiceert het voorstel van de TSO's voor een regionaal incentiveprogramma in de hele Centraalwestelijke regio ter raadpleging door alle belanghebbenden.

– **1 oktober 2007**

Uiterste datum voor het indienen van de antwoorden van de belanghebbenden op het raadplegingsdocument met daarin het voorstel van de TSO's voor een regionaal incentiveprogramma voor de hele Centraalwestelijke regio.

– **1 november 2007**

Het Regionaal Coördinatiecomité neemt een beslissing met betrekking tot de benadering inzake de implementatie van een regionaal incentiveprogramma voor de hele Centraalwestelijke regio.

6. Regionaal plan voor investeringen in capaciteit

Het Regionaal Coördinatiecomité is van oordeel dat de uitwerking van een regionaal investeringsplan met betrekking tot transmissiecapaciteit een bijzonder belangrijk onderwerp is.

De hoogspanningsnetwerken in de Centraalwestelijke regio zijn sterk vermaasd en vormen de basis voor een echte regionale energiemarkt. Het is theoretisch mogelijk dat investeringen in een nationaal netwerk weinig voordelen opleveren voor het land zelf, maar de regio als geheel ten goede komen. Om de mogelijke behoeften op het vlak van investeringen op een objectieve en transparante manier en vanuit een regionaal standpunt te kunnen beoordelen, zouden de TSO's in de Centraalwestelijke regio gevraagd kunnen worden om gezamenlijk een regionaal plan voor de transmissiecapaciteit (RTC-plan) uit te werken waarbij mogelijke structurele knelpunten en dus ook de behoefte aan bijkomende investeringen in het regionaal transportnetwerk worden geïdentificeerd.

Acties:

Het Regionaal Coördinatiecomité wil een gedetailleerd voorstel voor verder onderzoek naar dit punt indienen bij het Pentalateraal Energieforum. Het Regionaal Coördinatiecomité zal dit opvolgen en de actie ondernemen indien nodig.

Timing:

– **2007**

Het Regionaal Coördinatiecomité wil vóór 31 december 2007 een regionaal investeringsplan voor transmissiecapaciteit rond hebben.

7. Transparantie

Op 15 maart 2006 heeft ERGEG een openbare raadpleging georganiseerd inzake de Richtlijnen met betrekking tot de Goede Praktijk (RGP) op het vlak van Informatiebeheer en Transparantie op de Elektriciteitsmarkten (Guidelines for Good Practice (GGP) on Information Management and Transparency in Electricity Markets)¹ met de bedoeling om tot een consistente benadering te komen op het vlak van het aanleveren van informatie over belasting, transmissie en toegang tot koppelverbindingen, productie, balancing en de groothandelsmarkt in het algemeen zoals leveranciers, producenten, energiehandelaars, grote klanten en partijen aan de vraagzijde. De richtlijnen weerspiegelen het standpunt van ERGEG met betrekking tot het vereiste minimale transparantieniveau en leggen de minimumregels vast voor de organisatie en de verspreiding van informatie en definiëren de principes met betrekking tot het vrijgeven van informatie. Alle belanghebbenden waren het ermee eens dat transparantie een erg belangrijk gegeven is.

De Richtsnoeren voor congestiebeheer (die van kracht zijn sedert 1 januari 2007) bevatten tal van nieuwe publicatievereisten die van toepassing zijn op de TSO's. De TSO's zijn verplicht om bepaalde informatie met betrekking tot de beschikbaarheid van het net vrij te geven, maar ook om informatie vrij te geven met betrekking tot belasting en productie. Deze nieuwe vereisten inzake transparantie gaan heel wat verder dan de huidige transparantieniveaus die in de Centraalwestelijke regio worden gehanteerd, maar sluiten wel aan bij de door de toezichthouders nagestreefde transparantie. Daarom beklemtonen de toezichthouders het belang van een snelle en doeltreffende implementatie van deze nieuwe transparantievereisten door de TSO's.

Acties:

In het kader van het Electricity Regional Initiative werd op 7 november 2006 door het Regionaal Coördinatiecomité een transparantielijst gepubliceerd. De bedoeling van deze lijst was om aan te geven welke informatie - en dit louter op basis van de Richtlijnen inzake Goede Praktijk van ERGEG - in de Centraalwestelijke Regio zou moeten worden vrijgegeven om een beeld te krijgen van het huidige transparantieniveau in de landen van de Centraalwestelijke regio en om na te gaan welke volgens de marktpartijen de prioriteiten inzake transparantie zijn.

Op basis van dit overzicht zullen maatregelen ter verbetering worden besproken en daarbij zal rekening worden gehouden met de nieuwe transparantievereisten zoals opgenomen in de Richtsnoeren voor congestiebeheer en de Richtlijnen inzake Goede Praktijk van ERGEG. De eerste doelstelling hier is om mogelijke voor de Centraalwestelijke regio relevante implementatieproblemen te identificeren en te bespreken. Verder zal het RCC zich concentreren op vragen als (i) welk type van informatie moet worden vrijgegeven, door wie en binnen welke tijdsspanne, (ii) hoe de definities op elkaar afstemmen, (iii) hoe de gegevensgaring organiseren, (iv) hoe en in welk formaat moet deze informatie worden vrijgegeven en (v) zullen de vereisten worden nageleefd op basis van regulering of zelfregulering van de betrokken marktpartijen. Het Regionaal Coördinatiecomité zal de vooruitgang die op dit vlak in de Noord-Europese regio wordt geboekt, van nabij opvolgen.

¹ http://www.ergreg.org/portal/page/portal/ERGREG_HOME/ERGREG_PC/GGP_Transparency/E05-EMK-06-10_GGP_transparency_info_mgmt_off_0.pdf

Verder zal het Regionaal Coördinatiecomité ook de implementatie van de nieuwe transparantievereisten die voortvloeien uit de Richtsnoeren voor congestiebeheer van nabij opvolgen. Het is evenwel in de eerste plaats aan ieder van de TSO's om de transparantievereisten te implementeren en dit zal door de nationale toezichhoudende overheid worden gecontroleerd.

Timing:

– **15 januari 2007**

Uiterste datum voor het indienen van de antwoorden van de belanghebbenden met betrekking tot de transparantielijst van informatie die door hen als prioritair wordt beschouwd, zoals die door het Regionaal Coördinatiecomité werd gepubliceerd.

– **1 maart – 1 september 2007**

Het Regionaal Coördinatiecomité zal, indien nodig, een up-to-date transparantielijst publiceren met daarin de informatie die uit de antwoorden van de marktpartijen naar voor is gekomen als zijnde prioritair. Het Regionaal Coördinatiecomité zal de implementatie van de transparantieprioriteiten in de hele Centraalwestelijke regio monitoren en zal in de loop van de komende zes maanden duidelijk aangeven: (i) welk type van informatie moet worden vrijgegeven, door wie en binnen welke tijdspanne, (ii) hoe de definities op elkaar moeten worden afgestemd, (iii) hoe de gegevensgaring moet worden georganiseerd, (iv) hoe en in welk formaat deze informatie moet worden vrijgegeven en (v) of de vereisten worden nageleefd op basis van regulering of zelfregulering van de betrokken marktpartijen.

– **31 maart 2007**

De TSO's dienen bij het Regionaal Coördinatiecomité een gedetailleerd rapport in te dienen over de wijze waarop met de transparantievereisten in de Centraalwestelijke regio wordt voldaan aan de nieuwe Richtsnoeren voor congestiebeheer.

– **1 december 2007**

Het Regionaal Coördinatiecomité publiceert een up-to-date transparantielijst voor de Centraalwestelijke regio om de vooruitgang op het vlak van transparantie te beoordelen.

8. Monitoring van de regionale markt

Met de verdere integratie van de nationale markten in een regionale markt en aangezien de marktpartijen steeds vaker internationale spelers zijn, neemt de behoefte aan controle op de werking van de markt vanuit een regionaal perspectief toe. Het Regionaal Coördinatiecomité heeft beslist dat een gezamenlijke monitoring taskforce voor de hele Centraalwestelijke regio wordt opgericht. Voorlopig zal de taak van deze taskforce beperkt blijven tot de opvolging van de grensoverschrijdende handel, maar de uitbreiding van de scope van de monitoring van de regionale markt zal binnen het Regionaal Coördinatiecomité worden besproken en indien nodig bij het Pentlateraal Energieforum worden aangekaart.

Actie:

Een gezamenlijke monitoring taskforce zal toezien op de grensoverschrijdende handel in de hele Centraalwestelijke regio.

Timing:

- **1 februari 2007**
Oprichting van de gezamenlijke monitoring taskforce.

9. Harmoniseren en verbeteren van de uitwisseling van gegevens

Tijdens de raadpleging op het Mini Forum hebben de Duitse netwerkoperatoren gesteld dat het harmoniseren en verbeteren van de uitwisseling tussen netbeheerders en marktpartijen van gegevens met betrekking tot de overstap van klanten en de verbruiksgegevens een belangrijk punt is. Dit werd bevestigd door Eurelectric en EFET.

Op de vergadering van de Implementatiegroep stemden de TSO's ermee in dat dit een belangrijk gegeven is, maar zij stelden dat niet de TSO's maar wel de DSO's hiervoor verantwoordelijk zijn. Men kwam tot de conclusie dat dit punt belangrijk is voor de regionale integratie van de retailmarkt en dat, aangezien de retailmarkt nog niet helemaal is vrijgemaakt, dit punt later moet worden behandeld.

Bijlage: status van de roadmaps op 31 december 2006

Datum	Nog te implementeren/afgesloten	Actiepunt	CRE-CREG-DTe	CRE-BNA
1 januari 2006	Expliciete veilingen tegen marginale prijs met biedingen onder gesloten omslag voor de jaarlijkse, maandelijkse en day-ahead periodes zullen voor de Belgisch-Franse en de Belgisch-Nederlandse grenzen worden geïmplementeerd.	1	Afgewerkt	Afgewerkt
	Implementatie door de toezichhouders van een gezamenlijke monitoring taskforce	2	Een gemeenschappelijk formaat voor rapportering ligt voor ter bespreking	Een gemeenschappelijk formaat voor rapportering ligt voor ter bespreking
1 april 2006	Voorstel van de drie TSO's voor geharmoniseerde regels voor secundaire handel	3	Voorstel ingediend	Voorstel ingediend
1 juni 2006	Onderzoek en indienen door de TSO's van gemeenschappelijke conclusies met betrekking tot de implementatie van meerdere rondes (jaarlijkse veiling en opeenvolgende veilingen)	4	Niet opgenomen	Conclusies ingediend
1 juli 2006	Implementatie door de drie TSO's van geharmoniseerde regels voor secundaire handel	5	Uitgesteld tot begin 2007	Harmonisering met andere veilingregels wordt niet specifiek bekeken
	Voorstel door de drie TSO's met betrekking tot een gemeenschappelijke definitie van "overmacht"	6	Voorstel ingediend	Reeds gebeurd. Harmonisering met andere veilingregels wordt niet specifiek bekeken
	Indiening van een gemeenschappelijk voorstel van de TSO's met betrekking tot de voordelen/nadelen van een enkele TSO Veilingorganisatie	7	Geen specifiek onderzoek	Voorstel ingediend
1 augustus 2006	Voorstel van de drie TSO's met betrekking tot de harmonisering van de veilingregels	8	Wordt nog steeds zo snel mogelijk verwacht (met inbegrip van veilingmomenten, tijdspannes, niveaus inzake vastheid, nominaties van producten, secundaire markten, enz.)	Harmonisering met andere veilingregels wordt niet specifiek bekeken
	Implementatie door de drie TSO's van gemeenschappelijke definitie van "overmacht"	9	Gebeurd	Reeds gebeurd. Harmonisering met andere veilingregels wordt niet specifiek bekeken
	Voorstel door de drie TSO's voor grensoverschrijdende intraday-handel	10	Voorstel ingediend	Voorstel ingediend
	Voorstel door de drie TSO's voor een gemeenschappelijke berekening van de grensoverschrijdende capaciteit	11	Wordt nog steeds zo snel mogelijk verwacht	Voorstel ingediend
	Publicatie door de toezichhouders van een gedetailleerde lijst van punten waarvoor transparantie wordt gevraagd	12	Afgewerkt – Publicatie omvat alle 5 de landen	
1 september 2006	Indiening van de gemeenschappelijke analyse van de TSO's met betrekking tot grensoverschrijdende balancinghandel, met inbegrip van een specifiek schema voor de implementatie	13	Voorzien voor 1 januari 2007	Voorstel ingediend

	Onderzoek naar de wenselijkheid van een driemaandelijks en meerjarige toewijzing	14	Wordt nog door de toezichthouders verwacht	Voorstel ingediend
	Publicatie door de TSO's van de minimale jaarlijkse, maandelijkse en dagelijkse capaciteit die voor het volgende jaar moet worden toegewezen	15	Wordt nog steeds zo snel mogelijk verwacht	Publicatie voor 1 november 2006
1 oktober 2006	Implementatie van een meerfasige jaarlijkse veiling door de drie TSO's	16	Gebeurt voor de Belgisch-Nederlandse grens. Wordt zo snel mogelijk verwacht voor de Frans-Belgische grens	Toezichthouders hebben beslist om deze meerfasige jaarlijkse veiling niet in 2007 te implementeren
1 januari 2007	Onderzoek door de TSO's en de toezichthouders naar de regel "gebruik het of wordt ervoor betaald"	17	Nog te doen	Geen specifieke datum voorzien
	Presentatie door de TSO's aan de toezichthouders van de mogelijke implementatie van een centraal tradingplatform voor secundaire handel	18	Nog te doen	Niet specifiek opgenomen
	Implementatie van volledig geharmoniseerde veilingregels tussen de verschillende grenzen, met inbegrip van een gemeenschappelijke definitie van "overmacht" en een berekeningsmethode voor grensoverschrijdende capaciteit	19	Nog te doen	Harmonisering met andere veilingregels wordt niet specifiek bekeken
	Implementatie door de drie TSO's van grensoverschrijdende intraday-handel	20	Nog te doen	Geen specifieke datum voor implementatie voorzien
	Voorstel door de drie TSO's met betrekking tot grensoverschrijdende balancing	21	Nog te doen	Voorstel ingediend
1 juli 2007	Implementatie van grensoverschrijdende balancinghandel	22	Nog te doen	Geen specifieke datum voor implementatie voorzien
	Implementatie door marktpartijen van een benchmarklijst met betrekking tot transparantie	23	Nog te doen	Niet specifiek opgenomen